

Zasada niezbędności
i proporcjonalności przetwarzania
danych osobowych w przypadku
organów ścigania

Jędrzej Niklas – Fundacja Panoptykon

**FUNDACJA
PANOPTYKON**

GROUNDNDED

LIFE ON THE
NO FLY LIST
by Jen Sorensen

YOU'RE A U.S. CITIZEN, A VETERAN,
AND A SMALL BUSINESS OWNER.

YOU NEED TO FLY
OUT OF STATE TO
VISIT A CLIENT,
AS YOU'VE DONE
MANY TIMES
BEFORE.

ONLY THIS TIME, SOMETHING GOES
TERRIBLY WRONG.

I'M SORRY, SIR.
YOU, UH... CAN'T
BOARD.

IS THERE
A PROBLEM?

SUDDENLY, YOU'RE SURROUNDED BY SECURITY.
EVERYONE IS STARING AT YOU.

COME WITH
ME, SIR.

MOMMY,
IS HE A
TERRORIST?

YOU'RE TAKEN TO A SMALL ROOM
IN THE AIRPORT, WHERE YOU ARE
QUESTIONED BY FBI AGENTS.

TELL US
ABOUT YOUR
RELIGIOUS
BELIEFS.

SMART
BORDERS

EUROSUR

RTP

EES

EUROJUST

PNR

SIS II

TFTP

EURODAC

VIS

RETENCJA DANYCH
TELEKOMUNIKACYJNYCH

Po co ta opinia?

- Wskazówki dla prawodawców dotyczące tworzenia nowych systemów wykorzystywania danych na potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa.
- Wskazanie na uniwersalne zasady przetwarzania danych.
- Wyjaśnienie koncepcji zasad proporcjonalności i niezbędności.

Skąd te zasady?

- Europejska Konwencja Praw Człowieka, Konwencja nr 108, Karta Praw Podstawowych UE, Dyrektywa 95.46/WE
- Prawo do prywatności, prawo do ochrony danych osobowych nie są prawami absolutnymi. Mogą podlegać ograniczeniom.

Kiedy prawa obywatelskie mogą być ograniczane

- Karta Praw Podstawowych – prawa podstawowe mogą być ograniczane jeżeli te ograniczenia (art. 52. ust 1):
  - są przewidziane w ustawie,
  - szanują istotę praw i wolności
  - Są zgodne z zasadą proporcjonalności
  - Zostały wprowadzone dlatego, że jest to konieczne i odpowiadają ważnym celom np. bezpieczeństwo, zdrowie publiczne itp.

- Europejska Konwencja Praw Człowieka (art. 8 ust. 2) ograniczenia możliwe gdy są:
  - przewidziane przez ustawę
  - konieczne w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na np. bezpieczeństwo państwowe.

- Ograniczenie musi przejść **TRZY TESTY** dotyczące:
  - Pilnej potrzeby społecznej
  - Proporcjonalności
  - Wystarczających przyczyn

Test pilnej potrzeby społecznej

- Zidentyfikujmy problem społeczny
- Czy jest on poważny? Środek dotyczy problemu, który jeżeli nie zostanie rozwiązany może mieć krzywdzący efekt w społeczeństwie
- Czy istnieją dowody, że środek doprowadzi do złagodzenia szkód?
- Jakie są opinie (z historycznego, społecznego i politycznego punktu widzenia) na problem?
- Czy określone opinie dotyczące środka lub problemu zostały wzięte pod uwagę?

Jak ma się to ochrony danych osobowy?:

- Charakter zbieranych danych
- Porównywanie sytuacji – czy są podobne sytuacje, jak wówczas sobie radzicie?

Test proporcjonalności

- Jak najmniej osób powinno być objętych ograniczeniem
- Spójrzcie na alternatywy. Środki proponowane a już istniejące.
- Czy zakres proponowanych środków jest odpowiednio ograniczane?
- Czy istnieją odpowiednie gwarancje dla ochrony praw podstawowych?
- Jaka jest natura ograniczenia?
- Skala potrzeby społecznej i związanych z nią szkód.

Jak ma się to do ochrony danych osobowych?:

- Czy w ogóle potrzebujemy zbierać dane? Czemu obecnie istniejące środki nie działają? Czy są jakieś inne środki, które nie są tak inwazyjne?
- Zakres osób objętych bazą danych, zakres gromadzonych danych
- Czy te dane są nam w ogóle potrzebne?
- Czy potrzebna jest wam taka duża baza danych?
- Jak długo dane będą przechowywane?

Test wystarczających przyczyn

- Test połączony z poprzednimi testami:
  - Czy istnieje problem społeczny?
  - Czy ograniczenie jest proporcjonalne?
- Organ może wykorzystywać analizy, badania, sondaże itp.

Dyrektywa 95/46/WE

- Dane powinny być przetwarzane rzetelnie i legalnie
  - Istnieją ramy prawne przetwarzania danych
  - Przetwarzanie jest zgodne z prawnie uzasadnionym celem
- Zasada celowości i minimalizacji danych
  - Dlaczego konkretne dane są przetwarzane?
Precyzyjnie wskazany cel przetwarzania
  - Dane tylko te, które są niezbędne.

PRZYKŁADY

Retencja danych telekomunikacyjnych

- Obowiązek gromadzenia i udostępniania danych telekomunikacyjnych na potrzeby walki z przestępczością
- Brak mechanizmów gwarantujących, by dane telekomunikacyjne dostępne były tylko w sprawie ścigania poważnych przestępstw, a dostęp do nich nie został uzależniony od zgody sądu lub innego niezależnego organu.
- Uchylona wyrokiem TSUE
- W Polsce? Wciąż czekamy na wyrok Trybunału Konstytucyjnego

Pakiet inteligentnych granic

- Propozycja KE zakładająca stworzenie bazy danych wszystkich obcokrajowców przyjeżdżających lub wyjeżdżających z terytorium UE
- Cel: lepsze zarządzanie granicami, przeciwdziałanie przestępczości, przeciwdziałanie nielegalnej imigracji
- Opinia GR29:
  - Trudno wskazać, że stworzenie bazy danych doprowadzi do rozwiązania ww. problemów
  - Trzeba myśleć o istniejących bazach danych SIS II, VIS. Czy one nie wystarczą?
  - Czy potrzebne są odciski placów? Może wcześniej zróbcie ewaluację?